

Poboljšanje institucionalne i komercijalne snage hrvatskog sektora voća

Primatelj: HVZ, Hrvatska voćarska zajednica

Partner: Ministarstvo polj., šumarstva i vodnog gospodarstva RH

<http://www.tisup.mps.hr/>

Uvodnik:

Djordje Vezmar, Tajnik HVZa

Uvodne napomene uz početak implementacije Projekta hrvatskog sektora voća

Drage kolege, dragi čitatelji

Hrvatska voćarska zajednica, kao središnja i krovna organizacija voćara i njihovih lokalnih udruga, te poslovnih subjekata za proizvodnju, promet i čuvanje voćnih plodova, kontinuirano nastoji pratiti i utjecati na ukupnu problematiku, razvoj i unapređenje hrvatskog voćarstva, i to u suradnji s drugim odgovornim zainteresiranim institucijama, organizacijama i udruženjima.

HVZ kritički analizira stanje, te inicira, potiče i daje nove ideje i prijedloge pretežito glede sustavnih rješenja, ali i tekućih operativnih pitanja u voćarstvu.

Stalna suradnja sa svim važnim tijelima i institucijama vlasti, državne i lokalne razine, te s poslovnim sektorom i sektorom udruga, predstavlja glavnu kariku rada HVZa, posebice glede:

- Planova i programa u voćarstvu, temeljem utvrđivanja strateških odrednica i bližih ciljeva
- Mjera i sredstava za ostvarivanje ciljeva
- Organiziranja voćara u udruge, ali i zadruge
- Povezivanja voćara sa tržišnim sektorom i prihvaćanja zahtjeva tržišta (asortiman, standardi, kvaliteta, čuvanje, pakiranje, izvoz i dr.).

Nezaobilazne i nezamjenjive aktivnosti HVZa su i:

- Pripreme, prilagodbe, promjene u voćarenju Hrvatske, koje postaju sve zahtjevnije, dinamičnije i odgovornije obzirom na
 - Važnost sektora voćarstva u gospodarstvu Hrvatske
 - Izražen interes i mogućnosti u proizvodnji,
 - Potrebu pravne, ekonomske i proizvodne prilagodbe voćarstva standardima EU, prije ulaska Hrvatske u njezino članstvo.

Na tragu intenziviranja navedenih aktivnosti reazradjen je plan u Projektu poboljšanja institucionalne i komercijalne snage hrvatskog sektora voća, za razdoblje 2006-2008. godine.

Naime, na temelju Sporazuma potpisanog između Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva RH s Hrvatskom voćarskom zajednicom (a u okviru Sporazuma između vlada Kraljevine Nizozemske i RH) o suradnji na poboljšanju institucionalne i komercijalne snage hrvatskog sektora voća, početkom 2006. g. (u trajanju od dvije godine) započela je suradnja voćara i udruga-članica HVZa (kao primatelja Projekta) s konzultantskom kompanijom Agriplan B.V. iz Nizozemske, kao izvoditeljem Projekta.

HVZ, u dogovoru s lokalnim udrugama, izabrala je i predložila 100-njak obiteljskih gospodarstava u Republici Hrvatskoj, za pomoć i razgovor o trenutačnom stanju i prijedlozima za unapređenje voćarstva u zemlji.

U ovoj fazi Projekta, prikupljeni podaci poslužiti će stručnjacima Agriplana za analizu, obradu, zaključke o dijagnozi i predviđanjima razvoja hrvatskog voćarstva.

Prigodom sumiranja zapažanja iz razgovora s anketiranim proizvođačima osjećamo potrebu zahvaliti se članovima posjećenih gospodarstava na njihovoj suradnji, pomoći i otvorenosti u iznošenju problema i prijedloga.

Ovim uvodnikom, te izvješćem konzultantske kuće Agriplan koje je u pripremi, nastavlja se suradnja s posjećenim gospodarstvima, te drugim zainteresiranim stranama na realizaciji spomenutog Projekta.

Sigurni smo da na ovakvim zadacima zajednički možemo učiniti brže i potpunije pomake u voćarstvu – od obiteljskog gospodarstva do kvalitetnije i sustavnije organiziranosti voćara, te lakšeg primitka pomoći savjetodavne službe, resornog ministarstva i drugih.

Uz želju da ojačamo sebe, udrugu, partnera, servis struke i države, a u cilju napretka sveukupnog gospodarstva Hrvatske, hvala svima na razumjevanju i suradnji.

Srdačan pozdrav svim našim čitateljima.

Projekt hrvatskog sektora voća

Jan Robbrecht, Voditelj tima

→ *Opći podaci o Projektu*

Ime projekta: Poboljšanje institucionalne i komercijalne snage hrvatskog sektora voća

Financira: EVD, Economic Information Service, PSO Emerging Markets Program 2005 – PPA05/Cr/1/90

EVD: Nizozemska organizacija za bilateralnu suradnju, Odjel Ministarstva gospodarstva, Hag, Nizozemska

Programatski: To znači da se Program bavi institucionalnim i/ili razvojem sektora.

Cilj projekta: Pomoć hrvatskom sektoru proizvodnje voća u prilagodbi slobodnoj tržišnoj ekonomiji i međunarodnoj konkurentnosti.

Izvedba projekta: Agriplan Consultants, Almkerk, Nizozemska,
www.agriplan.nl

Ograničenje projekta:

- Trajanje: Faza implementacije od 1.siječnja 2006. do 31. prosinca 2007.
- Sredstva projekta ograničena su na pitanja vezana za tržište, uključujući predstavljanje tržišnih standarda i pravnih prijedloga glede organizacije tržišta
- Tehnička suradnja: Prijenos znanja i podjela iskustva (ne prijenos sredstava/fondova)

Partner: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva RH

Primatelji:

- HVZ, Hrvatska voćarska zajednica
- Druge identificirane i/ili odabrane grupe proizvođača, udruge i zadruge

Zainteresirane strane:

- Direktno Zainteresirane strane: Učesnici na tržištu
 - Hrvatski proizvođači voća i njihove organizacije
 - Posrednici (veletrgovci, uvoznici, izvoznici)
 - Maloprodaja (lanci supermarketa, maloprodajni dućani i tržnice)
 - Profesionalni potrošači (hoteli, restoranti, škole, drugi)
 - Prerađivačka prehrambena industrija
- Indirektno Zainteresirane strane: Organizacije ili tijela koja utječu, ili su pod utjecajem evolucije u sektoru voća
 - Službe vezane uz proizvodnju, plasman i potrošnju voća
 - Javne i privatne savjetodavne službe
 - Gospodarske komore, ostale službe podrške
 - Nacionalne i regionalne veletržnice
 - Istraživački instituti, agronomski fakulteti, poljoprivredne škole
 - Dobavljači inputa u poljoprivredi (oprema, zaštitna sredstva, sjeme, ambalaža, održavanje itd.)
 - Uslužna djelatnost (transportne kompanije, logističke platforme i skladišni prostori, špediteri, tržišne informacije, banke, itd.)
 - Donorski projekti u sektoru voća

Komponente projekta

- Kontekst projekta

U središtu projekta su farmeri, proizvođači voća, ili tehnički gledano, primatelji projekta. Postoje različiti kutevi gledanja, no u svjetlu pretpristupnih pregovora Hrvatske s Europskom unijom, veoma je bitno da hrvatski proizvođači voća znaju na koji način EU regulativa utječe na razvoj sektora voća.

Vodeća EU regulativa glede organizacije tržišta voća naziva se: Regulativa Vijeca EU N° 2200/96 od 28. listopada 1996. o "Zajedničkoj organizaciji tržišta voća i povrća" (COM), i predstavlja vodič u izvedbi ovog projekta.

Važno je naglasiti da EU COM (zajednička organizacija tržišta) ne pravi nikakvu razliku između sektora voća i povrća. To, također, znači da će se, za oba sektora, jednako tretirati način na koje se oba sektora trebaju organizirati, način na koji će se proizvoditi plasirati na tržište, te dobivati pomoć za razvoj.

→ *Komponenta 1: Institucionalno i komercijalno ojačanje sektora voća.*

EU COM (zajednička organizacija tržišta EU) delegira veliku odgovornost na "grupe proizvođača" i "granske organizacije".

Pod grupama proizvođača podrazumjevaju se *organizacije proizvođača koje plasiraju svoje proizvode na tržište*. One imaju sljedeće karakteristike;

- Predstavljaju pravno tijelo
- Formiraju ih aktivni proizvođači voća i/ili povrća na slobodnoj (dobrovoljnoj) osnovi

- Članovi su obvezni isporučivati sve svoje proizvode svojoj grupi
- Usluge koje grupa pruža svojim proizvođačima moraju biti učinkovite (i ne preskupe)
- Demokratska kontrola
- Ostvarivanje minimalnog volumena prodaje i minimalnog prometa od prodaje

Medjugranske organizacije

Granska organizacija predstavlja horizontalnu organizaciju što znači organizaciju profesionalaca koji obavljaju sličnu aktivnost u tržišnom lancu.

Neke od aktivnosti takve granske organizacije su slijedeće;

Npr., “granska organizacija” voćara trebala bi se baviti:

- Obranom i zastupanjem interesa svojih članova
 - Suradnja s organizacijama, udrugama i službama koje imaju isti cilj
 - Organizacija usluga za svoje članove
 - Promocija etičkog razmišljanja i djelovanja
 - Rad na stjecanju novih članova
- Organizacijom stalnih profesionalnih formacija (obuka)
- Promocijom solidarnosti i međusobnog razumjevanja među svojim članovima

Medjugraska organizacija predstavlja nekoliko granskih organizacija koje zastupaju nekoliko “profesija” u istom sektoru:

Predstavnici slijedećih granskih organizacija mogu formirati “medjugrasku” organizaciju:

- granska organizacija voćara
- granska organizacija veletrgovaca voćem
- granska organizacija trgovaca voćem na malo

Uloga projekta

U gore spomenutom kontekstu, uloga ovog projekta je podrška HVZu u povećanju njezine sposobnosti da zastupa i brani interese svojih članova.

Nadalje, grupe proizvođača, i one u nastajanju, dobiti će podršku u vidu tehničke suradnje, u svezi njihovog kreiranja i funkcioniranja.

→ *Komponenta 2: Predstavljanje tržišnih standarda za voće i povrće*

Ponovo se pozivajući na COM za voće i povrće, projekt će:

- Izraditi prijedloge za harmonizaciju hrvatske legislative o tržišnim standardima (standardi kvalitete) za 10 vrsta voća i 5 vrsta povrća, u skladu s tržišnim standardima EU.
 - Pružiti obuku i pripadajuće relevantne materijale za implementaciju tih standarda
- Cjelokupan proces predstavljanja novih tržišnih standarda i harmonizirane regulative obaviti će se u bliskoj suradnji s organiziranim sektorom voća (HVZ i grupama proizvođača), te zainteresiranim stranama u projektu.

→ *Komponenta 3: Povećanje transparentnosti tržišta*

U okviru Zajedničke organizacije tržišta (CMO) EU, organizacije proizvođača, kao i medjugranske organizacije, moraju povećati transparentnost tržišta.

U osnovi, transparentnost obuhvaća dobar uvid u:

- **Ponudu:** Što je proizvedeno, i koje su proizvodne tendencije na lokalnom (nacionalnom) tržištu, susjednim tržištima i svjetskom tržištu
- **Potražnju:** Koje su tendencije u potrošnji, te u navikama potrošača na gore spomenutim tržištima
- **Cijene:** Cijene su indikator ravnoteže između ponude i potražnje. Na taj su način cijene limitirajući indikator onoga što se događa na tržištu ukoliko se nema uvida u količine proizvoda kojima se trži, te ukoliko se ne može izvršiti usporedba s cijenama sličnih proizvoda.

Cilj je projekta poboljšati pristup sektora voća relevantnim informacijama, te povećati sposobnost interpretacije tih podataka.

Istraživanje tržišta koje je proveo projekt

Jan Robbrecht, Voditelj tima

U proteklih je nekoliko mjeseci (od ožujka do sredine lipnja 2006.g.) projekt ispitao oko 80 voćara, nekoliko (vele)trgovaca, vlasnika hladnjača i preradivača.

Prije svega, iskreno se zahvaljujemo svim osobama i organizacijama koje su odvojile svoje dragocjeno vrijeme kako bi odgovorili na naša pitanja i omogućili naš rad na terenu. Ugodno smo iznenadjeni gostoljubivošću koja nam je ukazana, te spremnošću proizvođača da odgovore na naš, ne baš kratak, upitnik. Još jednom, hvala svima.

Cilj ovog istraživanja bio je dobiti informacije “iz prve ruke” glede stvarne situacije u hrvatskom sektoru voća, i to kroz odgovore na slijedeća “kvalitativna” pitanja:

- Kako su hrvatski voćari organizirani, kroz udruge i/ili dr. grupe proizvođača (“zadruge”).
- Što hrvatski voćari proizvode, kojom se tehnologijom služe, koje vrste i sorte proizvode.
- Koja su iskustva voćara glede vladine “politike poticaja”, na nacionalnoj i lokalnoj razini, te na koji način koriste te poticaje.
- Na koji način voćari plasiraju svoje proizvode, te što misle o budućem razvoju postojećih prodajnih kanala.

U Vrgorcu se odvija živahna diskusija o cilju ovog projekta između lokalnih proizvođača i gdične. Dubravke Bačić (druga s lijeva), lokalnog stručnjaka na projektu.

- Koji su problemi koji muče proizvođače, te prijedlozi što mogu eventvano sami proizvođači učiniti da bi riješili neke od navedenih problema?
- Koja je uloga HVZa, te što HVZ može učiniti kako bi se poboljšao njezin rad?

U ovom je trenutku prerano dati puno izvješće o tome što smo sve čuli od ispitanika, te o njihovim pitanjima upućenima nama, no ta su se pitanja najčešće odnosila na cijene proizvoda, uglavnom jabuka, na EU tržištima.

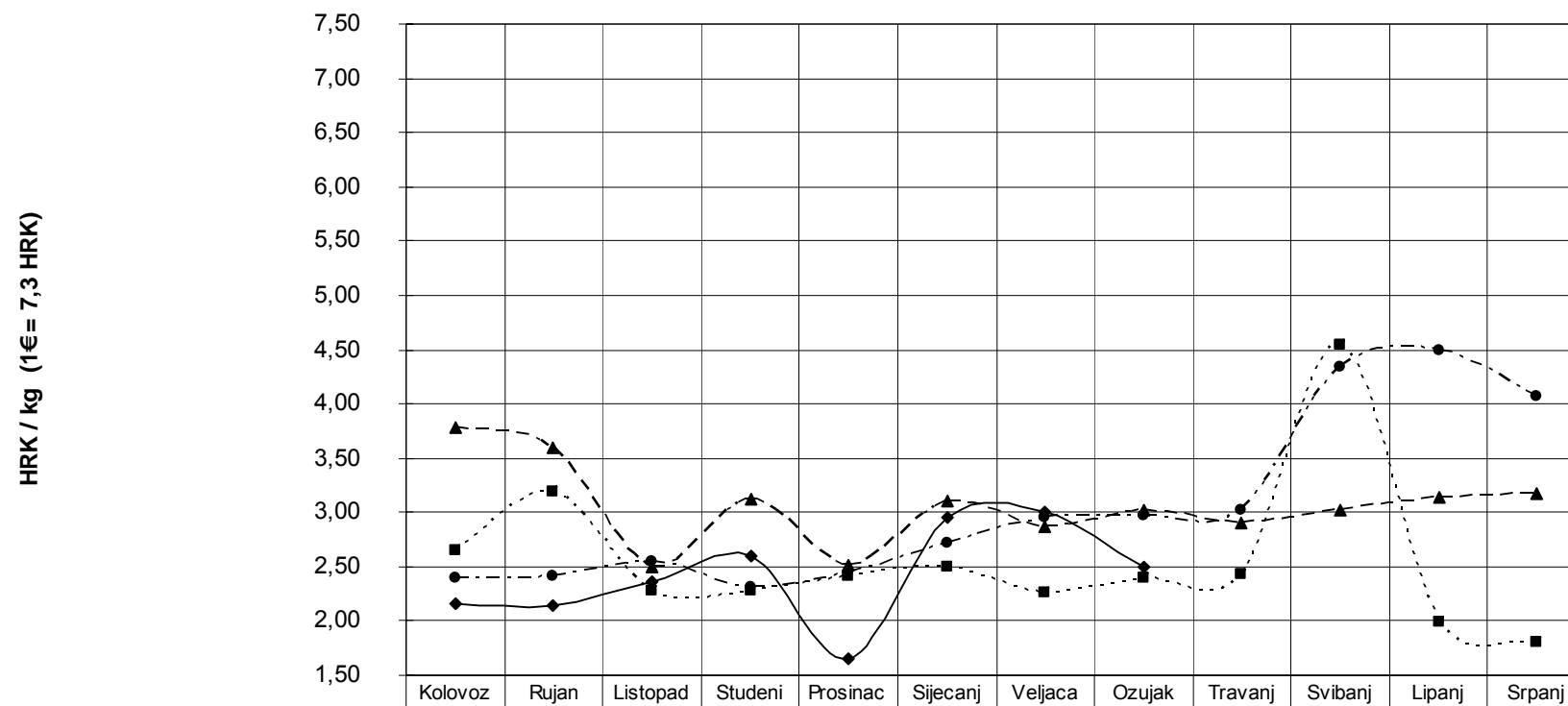
U slijedećim brojevima našeg biltena (tromjesečna izdanja) nastojati ćemo pružati svojim čitateljima što više relevantnih i detaljnih informacija, tako da molimo čitatelje da informacije iz ovog broja smatraju tek prvim korakom.

U međjuvremenu smo, na web stranici <http://www.agriholland.nl/marktprijzen/europees.html>, pronašli pregled mjesečnih cijena (proizvodjačkih) glede nekoliko sorti jabuka i krušaka u Belgiji.

Ovdje Vam dajemo prikaz za Jonagold, sorte koja gubi na svojoj popularnosti zbog nižih cijena, te Zlatnog delišesa, sorte koja je prilično popularna u Hrvatskoj, i koja je očito aktualnija na tržištu (više cijene).

Jonagold

—◆— 1.kolovoz 05. - 31. ozujak 06. - - -■- - - 1.kolovoz 04. - 31.srpanj 05. -▲- 1.kolovoz 03. - 31.srpanj 04. -●- - 1.kolovoz 02. - 31.srpanj 03.

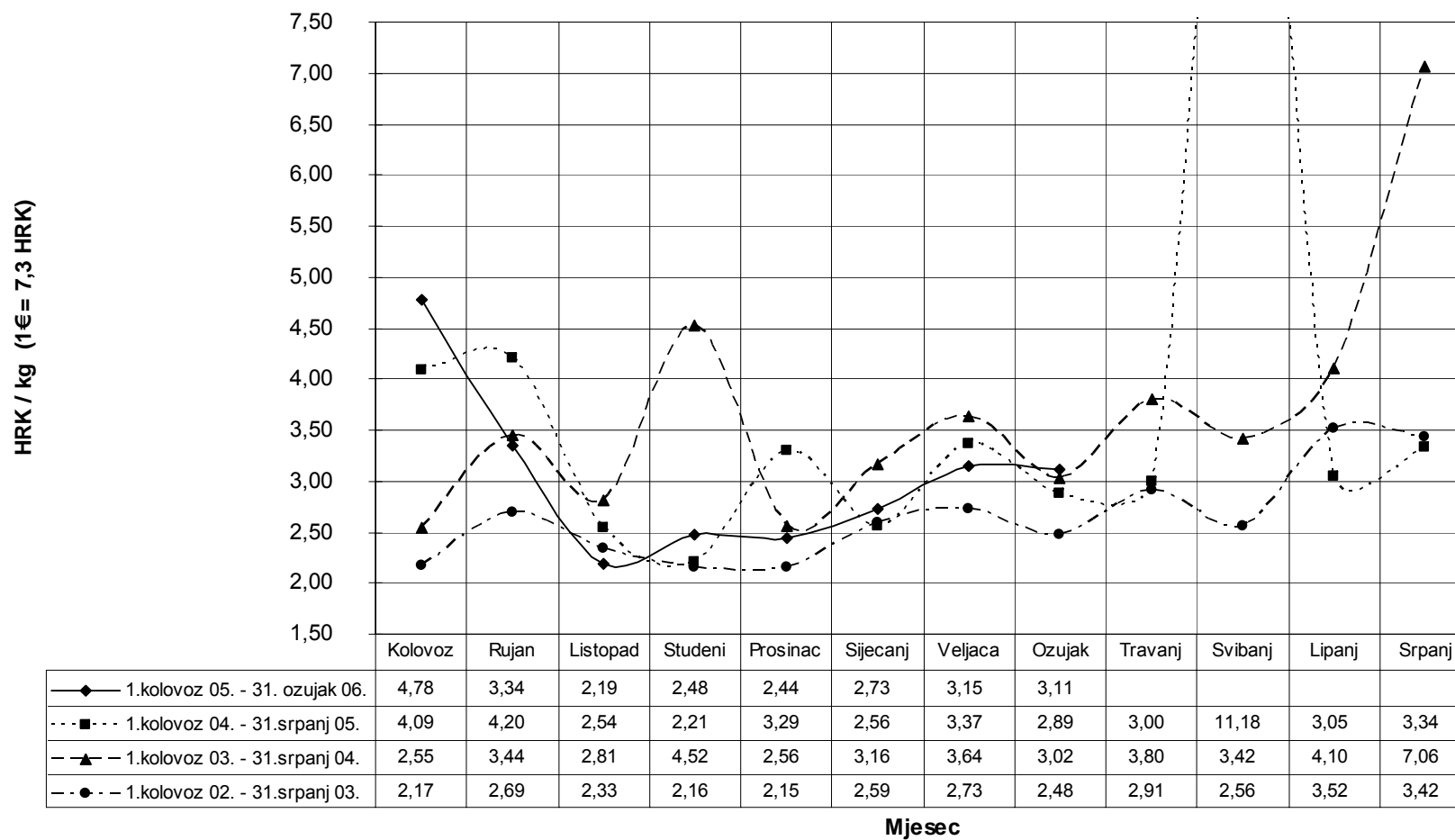

	Kolovoz	Rujan	Listopad	Studeni	Prosinac	Sijecanj	Veljaca	Ozujak	Travanj	Svibanj	Lipanj	Srpanj
—◆— 1.kolovoz 05. - 31. ozujak 06.	2,15	2,14	2,37	2,59	1,65	2,96	3,01	2,50				
- - -■- - - 1.kolovoz 04. - 31.srpanj 05.	2,66	3,19	2,27	2,27	2,42	2,49	2,27	2,40	2,43	4,54	2,00	1,80
-▲- 1.kolovoz 03. - 31.srpanj 04.	3,78	3,60	2,50	3,12	2,51	3,11	2,87	3,03	2,90	3,03	3,13	3,18
-●- - 1.kolovoz 02. - 31.srpanj 03.	2,39	2,42	2,55	2,30	2,45	2,72	2,96	2,98	3,02	4,33	4,49	4,06

Mjesec

Zlatni delises

—◆— 1.kolovoz 05. - 31. ozujak 06. - - -■- - - 1.kolovoz 04. - 31.srpanj 05. - ▲ - 1.kolovoz 03. - 31.srpanj 04. - - ● - - 1.kolovoz 02. - 31.srpanj 03.

Hrvatska od uvoznika do izvoznika voća

***Frane Ivković, dipl.ing. agronomije, dopredsjednik Hrvatske voćarske zajednice,
direktor Voćarskog centra Zagreb***

Sudionik sam renesanse hrvatskog voćarstva od 1970. do 1987. godine, kada je, po tehnologiji, kvaliteti i prirodi, hrvatsko voćarstvo bilo na zavidnom mjestu u Europi. Na naslovnici Hrvatskog voćarskog glasnika uresili smo Hrvatsku (1992.g.) svim vrstama voća koje uzgajamo ili možemo uzgajati (marasku, maslinu Oblicu, šljivu Bisticu) i koje nigdje, ama baš nigdje na svijetu, ne daju takve rezultate i takvu kvalitetu kao u Hrvatskoj. Nažalost, ta je slika ostala samo na naslovnici Hrvatskog voćarskog glasnika.

→ ***Što i kako započeti s našim voćarstvom ?***

Pitanje poljoprivrednog zemljišta, koncesije, kreditiranja, cijena i slično ostavljamo državi. Mi se držimo struke. Pred nama je podizanje 65 000 ha novih nasada (40 000 ha za zadovoljavanje domaće potrošnje i prerade, te 25 000 ha za izvoz - šljiva Bistrica, maraska, maslina Oblica). Ukoliko država riješi probleme iz svog djelokruga, Hrvatska voćarska zajednica će se, uz pomoć Voćarskog centra Zagreb, pobrinuti za proizvođače, a vrijedne ruke Hrvata dokazati će da se i od voćarstva može dobro živjeti kao što to žive voćari diljem svijeta.

Nagli porast proizvodnje voća u Hrvatskoj i izgradnje hladnjača od 1970 - 1987.g. omogućio je dobru opskrbu domaćeg tržišta, te je Hrvatska postala većim izvoznikom voća i voćnih preradjevina u Njemačku, Austriju, Italiju, SAD, tadašnju Čehoslovačku i Sovjetski Savez, itd., u vrijednosti 175 mil. USD.

Već 1992.g. stanje u hrvatskom voćarstvu je katastrofalno. Više od 35% voćnjaka uništeno je u Domovinskom ratu, 35% je upropašteno lošom pretvorbom, a oko 20% je biloški zastarjelo. Znači, u današnjoj proizvodnji ostalo je svega 10%.

Voćarstvo je zaboravljeno, da li svjesno ili iz neznanja službene politike, struka je degradirana i tako smo odjednom, od 1992.g., postali ovisnici o uvozu voća i to godišnje za prosječno 120 mil. USD. Ranije smo uvozili egzotično voće – banane i naranče, a izvozili višnju marasku, malinu, kupinu, jagodu, jabuku, krušku, šljivu i voćne sadnice. Uz tako veliki izvoz, 1985.g. postojao je plan povećanja izvoza za daljnjih 200 mil. USD.

→ ***Što sada ?***

Imperativ je podizanje barem 40 000 ha novih nasad, za zadovoljenje domaće potrošnje, a za izvoz još 10 000 ha višnje maraske, 10 000 ha masline, 5 000 ha šljive Bistrice, čime bi se mogao ostvariti izvoz u vrijednosti cca. 300 mil. USD.

To je sasvim sigurno ostvarivo – uz postojeće ekološke uvjete i stručno iskustvo. Još samo da država učini svoje. Na taj način Hrvatsku ćemo ponovno vratiti u klub proizvođača – izvoznika voća.

Sada, kada smo u ekspanziji podizanja novih voćnjaka i pripreme za ulazak u EU, ta ista Europska unija, prema protokolu 7., traži od Hrvatske povećanje izvoznih kvota nekoliko puta.

Bez pritiska od strane EU, sa skromnim programom od 10 000 ha višnje maraske, 10 000 ha masline Oblice, 5 000 ha šljive Bistrice, tj. voćnih vrsta koje kod nas postižu vrhunsku kvalitetu, po svim istraživanjima u Hrvatskoj možemo ostvariti dodatan izvoz i kroz preradjevine u vrijednosti od 200 mil. USD.

To možemo ostvariti ukoliko ispunimo navedene pretpostavke, kako su to učinile nama susjedne države, dok su se pripremale za ulazak u Europsku uniju, npr. Slovenija (čiji su voćarski stručnjaci svojedobno učili struku u Hrvatskoj), te Madjari, koji su prije ulaska u EU u voćarstvo uložili preko milijardu USD, tako da danas Madjarska predstavlja značajnog proizvođača voća u EU.

Istinski voćarski stručnjaci i domoljubi punih 15 godina upozoravaju na neodrživo stanje u voćarstvu i povećan uvoz voća, gdje smo ,u navedenom periodu, uvezli voća u vrijednosti od cca. 1.950 000 000,00 USD.

Da možemo biti konkurentni cijenom koštanja gotovog proizvoda, s cijenom koštanja od 26 Eurocenta/ kg, ukazuju i podaci cijene koštanja 1 kg jabuka u EU koji iznosi 3,29 Eurocenta. Cijena održavanja 1 ha nasada jabuka u EU iznosi 16 464 EUR. Prosječna cijena otkupa jabuka u EU je 43,1-60,2 Eurocenta po kilogramu, ovisno o sorti, a u nas ona iznosi 27,5 Eurocenta.

Naša zadaća je i povećanje količine i kvalitete po hektaru. Da bi se približili Europi moramo povećati prosječnu proizvodnju sa 25 t/ ha na 45 t/ ha (u EU se 1995. g prosječna proizvodnja sa 37,8 t/ ha povećala do 2003.g. na 47 t/ ha).

“Operativni program podizanja novih nasada voćnjaka“ ima za cilj da se od 2004-2007. g. žurno podigne 15 000 ha raznih vrsta voća i 5 500 ha maslina. Navedeni program ima podršku vlade RH, no on se ne ostvaruje jer nema podršku voćara. Naime, taj program ima niz manjkavosti, te nije zanimljiv voćarima.

Uvoz i izvoz povrća i voća u Republici Hrvatskoj

Tatjana Borbaš, dipl. ing. agr.

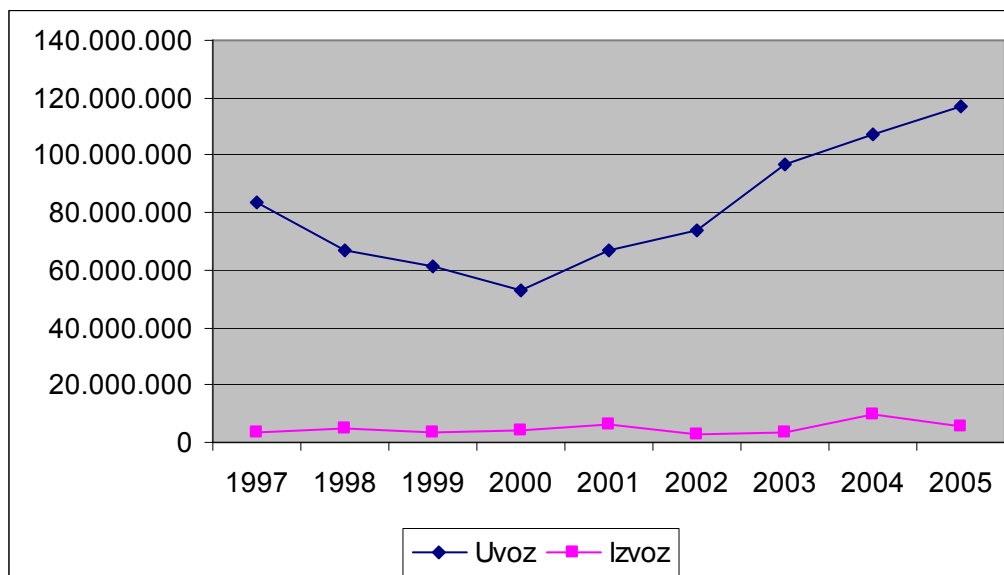
→ ***Statistički podaci o količinskom i vrijednosnom uvozu i izvozu voća u Republici Hrvatskoj***

U razdoblju od 1997. do 2005. godine u Republiku Hrvatsku ukupno je uvezeno 1.408.393 tona svih vrsta voća i prerađevina od voća, u ukupnoj vrijednosti od 726.217.577 USD.

Istovremeno je izvezeno ukupno 81.128 tona voća i prerađevina od voća u ukupnoj vrijednosti od 43.107.999 USD.

Izvozno - uvozna bilanca u ukupnom promatranom razdoblju bila je izrazito negativna (-(-683.209.578 USD), te je pokrivenost uvoza izvozom iznosila svega 5,9 %. U 2005. godini pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 4,9 %.

Graf 1: Uvoz i izvoz voća u RH od 1997. – 2005. (u USD)

U razdoblju od 1997. do 2000. vrijednost uvezenog voća opadala je po prosječnoj stopi od 12 % da bi zatim konstantno rasla. U 2005. vrijednost uvezenog voća bila je za više od 45 % veća u uporedbi sa 2000. godinom.

U istom razdoblju vrijednost izvoza voća ne pokazuje veće oscilacije, da bi u 2005. pala za oko 40 % u uporedbi sa prethodnom godinom.

→ ***Najznačajnije zemlje uvoznice i vrste uvezenog voća***

U razdoblju od 2004. do 2005. godine najznačajnije zemlje uvoznice voća u Republiku Hrvatsku, prema udjelu u ukupnoj vrijednosti uvezenog voća, bile su Italija, Ekvador, Španjolska, Grčka i Kolumbija. Detaljniji prikaz po godinama i zemljama dat je u tablicama 1. i 2.

U navedenom razdoblju najviše je, promatrano u vrijednosnom udjelu, uvezeno sljedećeg voća: banane, agrumi, jabuke, kruške, dunje i orašasto voće.

Tablica 1. i 2: Zemlje uvoznice voća

R. br.	ZEMLJA PODRIJETLA	2004		
		TONA	USD	UDIO %
1	Ekvador	32.151	16.584.349	15,47
2	Italija	27.132	20.991.411	19,58
3	Španjolska	20.392	13.004.205	12,13
4	Grčka	14.504	6.521.405	6,08
5	Kolumbija	14.177	8.169.404	7,62
6	Poljska	7.097	1.912.331	1,78
7	Makedonija	5.551	1.619.423	1,51
8	Srbija i Crna Gora	4.613	2.132.246	1,99
9	Slovenija	4.540	2.510.730	2,34
10	J. Republika	4.059	3.400.541	3,17
11	Turska	3.716	2.318.926	2,16
12	BiH	2.115	1.698.462	1,58
13	OSTALE ZEMLJE	23.657	26.347.198	24,58
	UKUPNO	163.704	107.210.631	100,0

R. br.	ZEMLJA PODRIJETLA	2005		
		TONA	USD	UDIO %
1	Italija	34.946	23.105.075	19,69
2	Ekvador	33.604	17.948.667	15,29
3	Kolumbija	17.895	10.001.402	8,52
4	Španjolska	16.826	11.802.020	10,06
5	Grčka	14.054	6.777.184	5,77
6	Slovenija	8.009	3.795.896	3,23
7	Makedonija	6.732	1.560.845	1,33
8	Austrija	5.008	2.284.443	1,95
9	J. Republika	4.950	4.149.760	3,54
10	Argentina	4.501	3.043.786	2,59
11	Srbija i Crna Gora	2.454	1.576.525	1,34
12	BiH	2.330	1.528.994	1,30
13	OSTALE ZEMLJE	21.622	29.783.260	25,38
	UKUPNO	172.931	117.357.857	100,0

→ ***Najznačajnije zemlje odredišta izvoza i vrste izvezenog voća***

U razdoblju od 2004. do 2005. godine najznačajnije zemlje u koje je Hrvatska izvozila povrće, prema udjelu u ukupnoj vrijednosti izvezenog voća, bile su Bosna i Hercegovina, Slovenija, Srbija i Crna Gora. Detaljniji prikaz po godinama i zemljama dat je u tablicama 3. i 4.

U navedenom razdoblju najviše je, promatrano u vrijednosnom udjelu, izvezeno sljedećeg voća: agrumi, orašasto voće, jabuke, kruške i dunje.

Tablica 3 i 4: Zemlje odredišta izvoza voća

R. br.	ZEMLJA NAMJENE	2004		
		TONA	USD	UDIO %
1	BiH	7.833	2.679.277	28,15
2	Slovenija	5.317	2.874.489	30,20
3	Srbija i Crna Gora	2.221	1.236.228	12,99
4	Češka	901	458.207	4,81
5	Italija	469	685.789	7,20
6	Poljska	439	55.651	0,58
7	OSTALE ZEMLJE	1.378	1.529.882	16,07
	UKUPNO	18.558	9.519.523	100,00

R. br.	ZEMLJA NAMJENE	2005		
		TONA	USD	UDIO %
1	BiH	8.673	3.167.165	54,97
2	Slovenija	1.241	1.016.602	17,64
3	Austrija	1.840	253.536	4,40
5	Srbija i Crna Gora	231	244.259	4,24
4	Rumunjska	40	204.712	3,55
6	Njemačka	68	86.462	1,50
7	OSTALE ZEMLJE	361	789.133	13,70
	UKUPNO	12.454	5.761.869	100,00

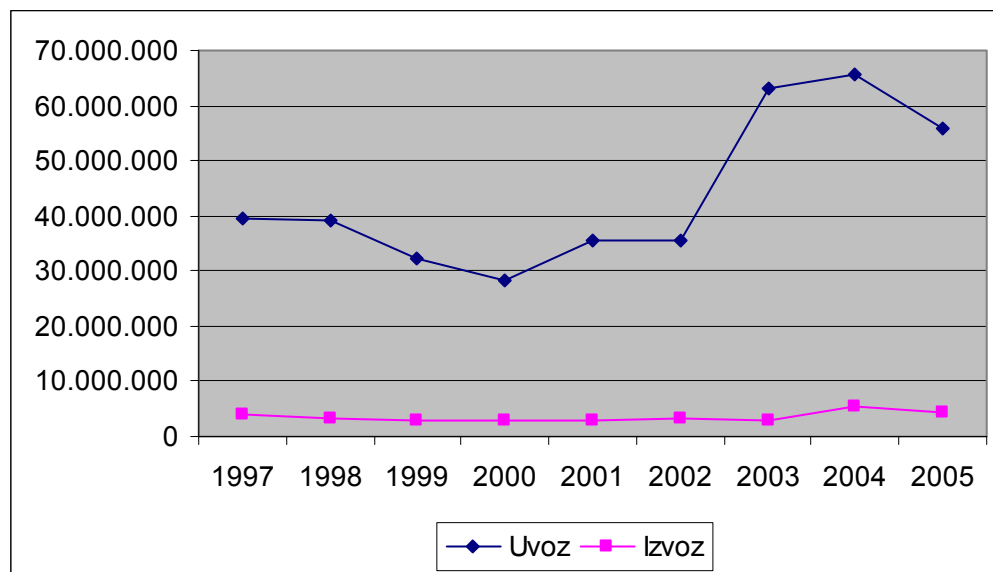
→ **Statistički podaci o količinskom i vrijednosnom uvozu i izvozu povrća u Republici Hrvatskoj**

U razdoblju od 1997. do 2005. godine u Republiku Hrvatsku ukupno je uvezeno 803.786 tona svih vrsta povrća i preradevina od povrća, u ukupnoj vrijednosti od 394.593.579 USD.

Istovremeno je izvezeno ukupno 34.845 tona povrća i preradevina od povrća u ukupnoj vrijednosti od 31.960.234 USD.

Izvozno-uvozna bilanca u ukupnom promatranom razdoblju bila je izrazito negativna (-362.633.345 USD) te je pokrivenost uvoza izvozom iznosila svega 8 %.

Graf 2: Uvoz i izvoz povrća u RH od 1997. – 2005. (u USD)

→ **Ukupna izvozno - uvozna bilanca voća i povrća u Republici Hrvatskoj**

Tablica 5: Uvozno-izvozna bilanca

Godina	UVOZ		IZVOZ		BILANCA	
	tona	USD	tona	USD	tona	USD
1997	235.938	123.047.401	12.300	7.346.498	-223.638	-115.700.903
1998	222.139	105.846.908	12.173	8.012.536	-209.966	-97.834.372
1999	199.764	93.230.449	10.593	6.367.942	-189.171	-86.862.507
2000	221.662	81.356.424	10.277	6.724.898	-211.385	-74.631.526
2001	247.403	102.371.432	11.152	8.830.055	-236.251	-93.541.377
2002	229.406	109.163.475	10.873	6.379.403	-218.533	-102.784.072
2003	309.600	159.902.439	9.579	6.135.409	-300.021	-153.767.030
2004	283.865	172.926.730	22.248	15.062.771	-261.617	-157.863.959
2005	262.402	173.065.898	16.778	10.208.721	-245.624	-162.857.177
Prosjek	245.798	124.545.684	12.886	8.340.915	-232.912	-116.204.769

U promatranom razdoblju ukupna vrijednost uvoza voća i povrća, kao i izvoza, oscilirala je iz godine u godinu, ali je bilanca uvijek bila negativna. U 2004. vrijednost izvoza porasla je za gotovo 60 % u usporedbi sa prethodnom godinom, ali se taj trend nije nastavio i u sljedećoj 2005. godini. Istovremeno, u 2004. porasla je i vrijednost uvoza, tako da povećanje izvoza nije bitno utjecalo na ukupnu bilancu.

Izvori podataka:

1. Državni zavod za statistiku
2. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva
3. Hrvatska gospodarska komora
4. TISUP
5. Carinska uprava, Ministarstvo financija

Bilten uredjuje: Projekt “Poboljšanje institucionalne i komercijalne snage hrvatskog sektor voća“, Agriplan B.V., Ljudevita Posavskog 48, 10000 Zagreb, Hrvatska, **tel/fax.:** + 385 1 46 47 195; e-mail: agriplan@hi.t-com.hr.

Za sva mišljenja i ideje napisane u biltenu odgovoran je isključivo autor teksta. EVD, Nizozemska i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva RH ni pod kojim se uvjetima ne mogu smatrati odgovornima za sadržaj biltena.